

Beszámoló
a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár működéséről
2012-ről

Általános helyzetkép,

mert a könyvtárnak, mint non-profit intézménynek a tevékenysége – eredményei és sikertelensége - csak az országos gazdasági háttérnek az ismeretében értékelhető reálisan.

Az alábbi megállapítások minden magyarországi könyvtárra, így a pannonhalmi Főapátsági Könyvtárra is érvényesek.

Az egyházi könyvtárak finanszírozását az ún. egyházi közgyűjteményi támogatás, a fenntartói és a pályázati támogatások biztosítják.

Bár az egyházi könyvtárak sorsa a rendszerváltás óta sokat változott, de finanszírozásunk változatlanul problémás maradt. Az állami közgyűjteményi támogatásról elmondhatjuk, hogy eleve kiszolgáltatott a mindenkori költségvetési törvénynek és az uralkodó politikai hangulatnak. Az egyházi fenntartók anyagi helyzete ismert: ha „az” egyház - egy-egy egyházmegye, szerzetesrend eredeti küldetését tekintjük, abban első helyen a pasztoráció áll, majd a szociális munka és csak ezek után következik a kultúra, mely területen nyilván elsőbbséget élvez az oktatás, és csak utána következnek az egyéb területek – sajtó, könyvkiadás, gyűjtemények stb. A pályázatok „bizonytalansága” ugyancsak ismert.

A támogatás legnagyobb részét adó állami közgyűjteményi támogatást tekintve különösen is nehéz volt a 2005 és 2008 közötti időszak. Ebben a három évben a gyűjteményi támogatás folyamatos csökkenésével több egyházi könyvtár fennmaradása is megkérdőjeleződött. Egyre több könyvtár kényszerült elbocsátásokra, létszámstopra, a munkaidő és nyitva tartási idő csökkentésére, bezárásokra, megkezdett és eredményesen végzett könyvtári-szakmai programok félbehagyására. 2009 és 2012 között az egyházi közgyűjteményi támogatás nőtt, majd csökkent, az utolsó két évben pedig stagnált. Bár az összeg megközelítette a 2003-2005 körülit, de egyrészt nem érte el, másrészt a forint vásárlóértéke sokat csökkent az utóbbi két-három évben 2003-hoz képest.

Gyűjtemény:

A könyvtár állományának nagyságáról becslt adataink vannak. Cca. 300.000 könyv és cca. 100.000 kötetbe kötött folyóirat alkotja a könyvtár gyűjteményét. A gyűjtemény $\frac{3}{4}$ része muzeális dokumentum. Különgyűjteményeink: Benedictina (minden bencés vonatkozású anyag), Kézirattár, Jesuitica. A Főapátsági Könyvtár egyházi-szerzetesi könyvtár, más megfogalmazásban teológiai szakkönyvtár. Gyűjtőköre: teológia és segédtudományai, szerzetesség – bencés szerzetesség, társadalom- és természettudományok, valamint szépirodalom szelektálva, minden bencés vonatkozású anyag. E szigorú gyűjtőkör mentén idén 1510 db könyvvel gyarapodott a modern könyvállomány. 176 féle folyóirat és napilap

Állománygondozás:

Sajnos nagyon lassú ütemben, de folytatódott a modern könyvállomány számítógépes feldolgozása Corvina programmal, bővült a régi könyves adatbázis is. A folyóiratos, a sajtófigyelő és a Benedictina gyűjteményről egyelőre változatlanul cédulakatalógusban és az Orbis adatbázisban tájékozódhattunk, de ezeket már nem építettük a hamarosan megvalósuló konverzió reményében.

Restauráltatás, állományvédelem:

Pályázati támogatás segítségével 5 régi kötetet tudtunk restauráltatni. A klasszicista teremkönyvtárban folytatódott a gyűjtemény preventív állományvédelme: cca. 4000 kötetet tudtunk megtisztítani, kezelni, ha szükséges volt tékázni stb.

Folytattuk a folyóiratok köttetését, és a modern megrongálódott könyvek újrakötését is.

Olvasó- és kutatószolgálat:

2005-től folyamatosan átgondoltabb munkamegosztással szervezettebbé és hatékonyabbá vált az olvasó- és kutatószolgálat. Mint általában az egyházi könyvtárakban, a könyvtárhasználók a Főapátsági Könyvtárban is inkább tudományos kutatók, doktori iskolát végzők és szakdolgozatot író hallgatók. Ezért könyvtárunkban a helyben használat a jellemző könyvtárhasználati forma, így kevesebb a kölcsönzések száma. Ide tartozik, hogy a gimnáziumnak külön könyvtára van, a diákok elsősorban azt használják. Könyvtárunk a könyvtári hálózat tagja, részt veszünk a könyvtárközi kölcsönzésben, belföldre és külföldre egyaránt.

Az elmúlt években megnőtt a távhasználatok száma. A referenz-szolgáltatás több mint 90 %-a telefonon és e-mailben történik.

Rendezvények - Továbbképzés:

Továbbra is bekapcsolódtunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt vettünk a különböző rendezvényeken: konferencián, szakmai napon: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése éves közgyűlésén, az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ szervezte szakmai napon, az OSZK szervezte régi könyves szakmai napon és könyvbemutatón, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete országos könyvtárügyi konferenciáján.

A 7 éves továbbképzési terv kb. két éve – országosan – megtorpant. Anyagi és egyéb lehetőségeinknek megfelelően ennek ellenére minden nem fizetős továbbképzés jellegű, szakmai napon – ha van ilyen - részt veszünk.

Kiállítás:

Anyagunkat, kincseinket készséggel adjuk kölcsön kiállításra, ill. Pannonhalmán az Apátság kiállítótermében és a muzeális könyvtártermében is szerveztünk kiállításokat. Saját kiállítások a klasszicista nagyteremben: 1. 800 éves a Montecassino és Pannonhalma közötti imaszövetség -2. A kert – Paradicsomkert – Hortulus animae – a pannonhalmi arborétum -3. Habsburgok és Pannonhalma. 100 éve született Habsburg Ottó – Dokumentumokatadtunk az Apátság időszak kiállításához: Van egy kert. -- Kölcsönöztünk anyagot: A 80 éves a katolikus karitás című kiállításra – Veszprémbe.

Technikai feltételeink:

Számítógépek, fénymásoló, nyomtatók, szkennerek és fényképezőgép segíti a munkánkat. Technikai feltételeink jónak mondhatók – egy számítógépet vásároltunk 2012-ben.

TERVEINK

2013-ra

Személyi kérdések:

2013-ban már ismét dolgozik a 2009-től GYES-en lévő kolléganő: Bitai Judit – így – remélhetőleg gyorsítani tudjuk a régi könyvek feldolgozását.

2012. november 11. és 2013. március 21. között, valamint 2013. november 11. és 2014. március 21. között, a turista holt-szezonban számítunk az idegenvezetőkre (Tri Collis Tárlatvezető Iroda munkatársai) a modern könyvek katalogizálásában.

Gyűjtemény:

A Főapátsági Könyvtár átveszi a Musicotheca gondozását.

Bővítjük a Benedictina gyűjteményt. A Benedictina részei: I.: a bencés szerzetesek nyomtatott művei, II. a bencés szerzetesek kéziratos hagyatéka – a következő kialakítandó rész: III. az egykori bencés diákok művei – általános bencés vonatkozású/témájú nyomtatott anyag kerülne ide.

Állománygondozás:

Megvalósíthatatlannak látszik, de mindenképpen fontos lenne a modern könyvek számítógépes feldolgozásának ÜTEMES folytatása. Intenzívebbé kellene tenni a különgyűjteményeink számítógépes feldolgozását is.

Könyvtárunkban 2006-2007 óta az Orbis program helyett a Corvina integrált rendszert használjuk. A váltáskor a modern könyvadatbázis konvertálása történt meg. 2013. első negyedében megtörténik a Benedictina gyűjtemény, a folyóirat adatbázis és a bencés cikkgyűjtemény konvertálása Orbisból Corvinába.

Fontos lenne a nem restaurátori, hanem könyvkötői munka (kötetés, újrakötetés, javítás) folytatása.

Égetővé vált a duplumtár sorsa – egyre inkább helyhiánnyal küzdünk –, meg kell oldanunk a duplumlötetek értékesítését és/vagy ajándékozását.

Restauráltatás, állományvédelem:

Érvényes és nyertes pályázatunk van általános és egyedi restaurálásra, valamint digitalizálásra.

A támogatás segítségével folytatjuk az egyedi restauráltatást (437.000 Ft) és a klasszicista teremkönyvtárban az általános állományvédelmi munkát (600.000 Ft). 3.000.000 Ft-ot nyertünk digitalizálásra, a Benedictina gyűjtemény legrégebbi anyagából - 17-18. századi dokumentumok - cca. 18.000 oldalt digitalizálunk.

Rendezvények - Továbbképzés:

Lehetőség szerint továbbra is bekapcsolódunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt veszünk különböző szakmai rendezvényeken, de fizetési tanfolyamokra nincs most fedezetünk.

Kiállítás:

Anyagunkat, kincseinket 2013-ban is készséggel adjuk kölcsön, ill. Pannonhalmán az Apátság kiállítótermében és a muzeális könyvtártermében is szervezünk kiállításokat.

Technikai feltételeink jónak mondhatók, egy laptopot tervezünk kicserélni.

Pannonhalma, 2013. január 11.